

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.2.2 ВСПП ПЕДАГОГІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»

напрямок підготовки 6.010102 "Початкова освіта»

інститут, факультет, відділення Педагогічний інститут

Педагогічна деонтологія роб. навч. прог. [для студентів напряму підготовки 6.010102 "Початкова освіта"] / уклад. Н.М.Голота. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014.

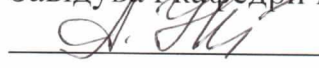
Розробник:

Голота Наталія Миколаївна, доцент кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка;

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол №2 від 3 вересня 2014 року

Завідувач кафедри педагогіки

 Г. І. Іванюк

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А.Машовець

*Головки з РНП
Структура Машовець*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <i>0101 Педагогічна освіта</i>	Нормативна	
	Напрямок підготовки <i>6.010102 Початкова освіта</i>		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): вчитель початкової школи	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: пошуковий проект на обрану студентом тему		Семестр	
Загальна кількість годин – 72		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Семінарські	
		12 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		36 год.	62 год.
		Індивідуальні завдання:	
		4 год	
		Модульний контроль	
		4 год.	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - Формування у майбутніх учителів етичної компетентності через засвоєння нормативних засад, розвиток і саморозвиток професійної етичної культури на рефлексивній основі.

Завдання курсу:

- * розкриття соціальної та виховної значущості дотримання вчителем норм педагогічної етики у професійній діяльності;
- * ознайомлення майбутнього вчителя з принципами, нормами і правилами професійно-педагогічної поведінки і чітке їх засвоєння;
- * формування моральних цінностей вчительської професії та відповідних якостей педагога;
- * розвиток у майбутніх учителів етичної культури на рефлексивній основі, спонукання їх до самоаналізу своїх вчинків;
- * визначення типових помилок педагогічної поведінки, пов'язаних із порушенням норм педагогічної моралі;
- * розкриття особливостей етичної поведінки вчителя при розв'язанні складних педагогічних ситуацій: розробка алгоритму індивідуальної педагогічної взаємодії.

Курс «Педагогічна деонтологія» спрямований на формування у студентів таких професійних *компетентностей*:

- а) ключових, необхідних для виконання будь-якої професійної діяльності (інформаційно - комунікативні, соціально-трудові, мовні, культурні, здатність учитися);
- б) базових, що відображають специфічний характер педагогічної діяльності (організаційний, дидактичний компоненти, здатність до педагогічного мислення, когнітивно-креативний, психологічний, оцінювальний, консультативний компоненти і здатність виробляти сміливе, гнучке мислення в пошуках оптимального вибору форм і методів навчально - виховної діяльності, здатності до розвитку впродовж усього життя).

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми для вищих педагогічних навчальних закладів, розробленої Л.Л.Хоружою (Педагогічна деонтологія: Навчальна програма для вищих педагогічних навчальних закладів (за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу). – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2007. – 22с.)

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. ПЕДАГОГІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО НОРМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Тема 1. Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку вчителя (2 год.)

Характеристика і генезис розвитку поняття «педагогічна деонтологія». Цілі та завдання педагогічної деонтології як науки про професійну поведінку вчителя. Об'єкт і предмет педагогічної деонтології (дослідження сукупності формалізованих і неформалізованих норм професійної поведінки та діяльності вчителя).

Вимога до професійної поведінки сучасного вчителя і зміна їх у процесі історичного розвитку суспільства і школи. Особливості нормативно-рольових функцій педагогічної професії. Специфіка педагогічної діяльності (з урахуванням предметної спеціалізації).

Проблеми морального розвитку особистості у працях Л.Колберга та Е.Фрома.

Основні поняття теми: педагогічна деонтологія, професійна поведінка вчителя, норми професійної поведінки, норми професійної діяльності, специфіка педагогічної діяльності.

Рекомендована література:

Основна: 3, 4

Додаткова: 5

Тема 2. Педагогічна етика як сукупність моральних норм професійної діяльності вчителя (2 год.).

Педагогічна етика як галузь професійної етики. Сутність та функції педагогічної етики як системи моральних вимог до особистості вчителя. Взаємозв'язок педагогічної етики з поняттями «мораль», «духовність», «педагогічна культура». Феномен педагогічної етики.

Філософські основи педагогічної етики. «Золоте» правило моралі.

Педагогічний потенціал релігійних цінностей і заповідей. Генезис розвитку етико-педагогічних ідей у працях вітчизняних та зарубіжних учених.

Етичні погляди педагогів-гуманістів: Я.Корчака, К.Д.Ушинського, В.О.Сухомлинського, С.Русової та інших.

Основні категорії педагогічної етики: любов до дітей, повага до їх гідності, педагогічна справедливість, педагогічний обов'язок, професійна честь, совість, педагогічний авторитет тощо.

Характеристика принципів педагогічної етики. Поняття «педагогічний такт» і його значення в діяльності вчителя. Педагогічна толерантність.

Основні поняття теми: професійна етика, педагогічна етика, мораль, духовність, педагогічна культура, педагогічний обов'язок, педагогічний авторитет, принципи педагогічної етики.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4

Додаткова: 5, 7

Тема 3. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя. Педагогічні табу (4 год.).

Професійні норми як історично встановлені стандарти професійної поведінки і діяльності. Гуманізм як нормативна основа педагогічної професії. Загальні, часткові та рамкові норми, норми-ідеали. Структура рамкових норм: норми-заборони, норми-права, норми-обов'язки. Конкретно-історичний характер розвитку норм професійної поведінки вчителя.

Зміст основних нормативних вимог до вчителя та їх характеристика: любов до дітей, повага до людської гідності, відповідальність, чесність, толерантність тощо.

Аналіз існуючих кодексів професійної етики вчителя в Україні та за її межами: позитивні і негативні аспекти.

В.О.Сухомлинський про 10 педагогічних табу. Їх характеристика.

Основні поняття теми: професійні норми, стандарти професійної поведінки, стандарти діяльності, нормативні вимоги, кодекс професійної етики вчителя, педагогічні табу.

Рекомендована література:

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5, 7

Змістовий модуль II. ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА ЯК ДЕТЕРМІНАНТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 4. Особливості професійної етики вчителя у різних сферах його суб'єктно-суб'єктних взаємин (з урахуванням профілю і специфіки педагогічної діяльності вчителя початкової школи) (4 год.).

Характеристика основних сфер діяльності вчителя (діти, їх батьки, педагогічна діяльність, власне «Я», колеги й адміністрація) та етико-нормативні особливості його поведінки.

Педагогічна етика вчителя початкової школи в контексті вікових і психологічних особливостей школярів.

Цінності і мотиви педагогічної діяльності, їх вплив на формування етичної центрації педагогічної дії. Особливості сприйняття учня з позиції «він інший», «він маленька особистість, що розвивається», «ми взаємодіємо як рівні» та ін.

Зміст педагогічної етики вчителя у процесі реалізації ним основних навчально-виховних завдань.

Етикет у професійній культурі вчителя, його основні норми і принципи.

Основні поняття теми: педагогічна діяльність, педагогічна етика, педагогічна діяльність.

Рекомендована література:

Основна: 2, 3

Додаткова: 5, 7

Тема 5. Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях (2 год.)

Педагогічна ситуація і педагогічна задача. Моральні конфлікти: типові причини виникнення та способи їх подолання. Характеристика основних суперечностей, що виникають у навчально-виховному процесі. Етичні засади розв'язання педагогічних задач.

Моральна оцінка як орієнтир вчителя для вибору професійної поведінки та дій у складних педагогічних ситуаціях. Вимогливість і чуйність – основа етичного підходу до учня.

Особливості взаємодії педагога та учнів. Соціально - психологічна природа спілкування. Особливості професійної комунікації. Особливості монологічного і діалогічного спілкування вчителя з учнями. Виявлення вчителем несприятливих факторів і негативних наслідків помилкових, афективних дій у педагогічній діяльності. Характеристика ускладнень вчителя при розв'язанні моральних дилем. Класифікація типових помилок етико-педагогічної поведінки молодих учителів.

Самоаналіз, самооцінка і рефлексія як психологічні основи розвитку педагогічної етики вчителя. Корекційна програма діяльності вчителя щодо створення емоційного настрою у навчальному процесі та регуляції власної поведінки на уроках.

Основні поняття теми: педагогічна ситуація, педагогічна задача, моральні конфлікти, моральна оцінка, моральна дилема, етико-педагогічна поведінка.

Рекомендована література:

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 6, 7

Тема 6. Технологія індивідуального педагогічного впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики (2 год.)

Прийоми індивідуальної педагогічної дії (творення і гальмування) та їх характеристика. Дотримання вчителем принципів педагогічної етики – важлива передумова використання прийомів індивідуальної взаємодії.

Алгоритм відбору прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії як основа етичного впливу вчителя на учня.

Вибір тактики поведінки в ситуаціях морального вибору відповідно до основних принципів педагогічної етики. Використання педагогічних засобів при розв'язанні різноманітних ситуацій шкільного життя: порушення дисципліни на уроці, перерви; ворожі стосунки між ровесниками; байдуже ставлення до справ колективу тощо.

Емоційно-вольове регулювання вчителем свого психічного стану та дій.
Діагностичні методики щодо оцінки ефективності педагогічної взаємодії вчителя.

Основні поняття теми: педагогічна взаємодія, принципи педагогічної етики, ситуації морального вибору, педагогічні засоби.

Рекомендована література:

Основна: 2, 3

Додаткова: 6, 7

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р	МКР		л	с	л	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Педагогічна деонтологія як наука про норми професійної діяльності вчителя. Теоретико-філософські засади педагогічної деонтології														
Тема1. Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку педагога	8	2	2			4		10	2				8	
Тема 2. Педагогічна етика як сукупність моральних норм професійної діяльності вчителя	12	2	2		2	6		8					8	
Тема 3. Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя	10	4	2			4		14	2	2			10	
Модульний контроль	2						2							
Разом за зміст. модулем 1	32	8	6		2	14	2	32	4	2			26	
Змістовий модуль II. Педагогічна етика як детермінанта соціально-психологічного розвитку суб'єктів навчально-виховного процесу														

Тема 4. Особливості професійної етики вчителя у різних сферах його суб'єктно-суб'єктних взаємин (з урахуванням профілю і специфіки педагогічної діяльності вчителя початкової школи)	14	4	2		2	6		16	2	2			12
Тема 5. Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях	12	2	2			8		12					12
Тема 6. Технологія індивідуального впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики	12	2	2			8		12					12
Модульний контроль	2						2						
Разом за змістовим модул. 2	40	8	6		2	22		40	2	2			36
Усього годин	72	16	12		4	36	4	72	6	4			62

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ретроспективний огляд ідей педагогічної етики у працях видатних педагогів і мислителів минулого	2
2	Професійна етика вчителя як змістова основа педагогічної деонтології	2
3	Етичні норми професійної поведінки вчителя	2
4	Роль педагогічної етики вчителя у реалізації основних прав і свобод дитини	2
5	Особливості етичної поведінки вчителя в різних сферах його суб'єктно-суб'єктних взаємин у школі	2
6	Педагогічна етика та технологія використання прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількіс. годин	Кількіс. балів
1	Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку педагога.	4	5

	1. На основі праць видатних вчених і педагогів зробити ретроспективний аналіз етико-педагогічних ідей в історії педагогічної думки		
2	Педагогічна етика як сукупність моральних норм професійної діяльності вчителя 1.Розробити глосарій основних понять педагогічної етики.	6	5
3	Характеристика професійних моральних норм діяльності вчителя. 1.Проаналізуйте відповідні статті Закону України «Про освіту» та Кодексу законів «Про працю» щодо юридичної відповідальності вчителя за порушення норм педагогічної етики.	4	5
4	Особливості професійної етики вчителя у різних сферах його суб'єктно-суб'єктних взаємин (з урахуванням профілю і специфіки педагогічної діяльності вчителя початкової школи). 1. Підготувати реферативне повідомлення на одну із запропонованих тем: «Моральні аргументи «за» і «проти» покарання як методу педагогіки»; «Совість – моральний регулятор поведінки вчителя»	6	5
5	Особливості етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях 1.Підготувати усне повідомлення, обґрунтувавши в ньому роль етичних знань у професійному становленні педагога початкової школи. 2. Скласти анотацію на одну з прочитаних книг на педагогічну тематику, зазначивши різні способи виявлення вчителем педагогічної етики	8	10
6	Технологія індивідуального впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики. 1.Підготувати кілька (3-4) педагогічні ситуації, які стосуються проблем педагогічної етики у навчально-виховному процесі початкової школи. 2. Підготувати огляд наукових публікацій з журналу «Педагогіка толерантності», які стосуються проблеми педагогічної етики.	8	10
	Разом	36 год.	40 бал.

7. Індивідуальні завдання.

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності бакалавра, результати якої використовуються у процесі

вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання бакалаврами ІНЗД відкритим захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна» – це вид науково-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу дисципліни, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час семінарських та самостійної роботи і охоплює весь зміст навчального курсу.

Вимоги до виконання ІНДЗ – розробка міні-проекту підготовчої роботи до сюжетно-рольової гри (вік дітей за вибором).

Для виконання завдання необхідно обрати тему, визначити мету, орієнтовний зміст гри, підготувати обладнання. Продумати зміст організованої навчально-пізнавальної діяльності спрямованої на збагачення досвіду дітей, який буде реалізований в різних формах роботи в дошкільному закладі впродовж місяця та форми співпраці з батьками. Визначити методи організації і керівництва грою вихователем.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Чіткість визначення та формулювання мети і завдань проекту	3 бали
2.	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	3 бали
3.	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, педагогічної періодики, Інтернет-ресурсів)	5 балів
4.	Науковість викладу змісту проекту	4 бали
5.	Адекватність методів меті і завданням проекту	4 бали
6.	Повнота виконання та презентація результатів	5 балів
7.	Якість оформлення роботи	6 балів
	Разом	30 балів

8. Методи навчання

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; пізнавальні ігри; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Тестовий контроль, модульні контрольні роботи, графічні роботи, ІНДЗ, самооцінка і самоаналіз.

Поточне тестування та самостійна робота							Мак. сума балів
Форми роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль II			
	Лекції	T1	T2	T3	T 4	T5	
	1	1	2	2	1	1	8
Семін. зняття	11	11	11	11	11	11	66
Самост робота	5	5	5	5	10	10	40
МКР	25			25			50
ІНД3 - 30							30
К=194:100=1,94 РК – 1,94							194

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

11. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ мультимедійні презентації;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

12. Перелік питань до заліку з педагогічної деонтології.

1. Визначте вимоги до професійної діяльності сучасного вчителя (Закон «Про освіту», «Національна доктрина розвитку освіти», «Державна цільова комплексна програма «Вчитель»).
2. Конституція України про право людини на освіту.
3. Конвенція ООН про права дитини як нормативно-правова основа життєдіяльності дитини.

4. Сформулюйте основні вимоги до професійної поведінки вчителя, спираючись на статті законів «Про освіту», «Про загальну середню освіту».
5. Назвіть особливості професійно-педагогічної діяльності та пов'язані з цим вимоги до професії сучасного педагога.
6. Назвіть деякі нормативні вимоги до професійної поведінки вчителя в різні соціально-історичні епохи. Обґрунтуйте, чим вони були зумовлені.
7. Дайте власне визначення поліфункціональності педагогічної діяльності.
8. Сформулюйте принципові засади етико-педагогічної позиції вчителя, спираючись на міркування К.Д.Ушинського над питанням «Кому навчати?».
9. Дайте визначення поняття «деонтологія».
10. Зробіть ретроспективний аналіз розвитку поняття «педагогічна деонтологія».
11. Обґрунтуйте думку про те, що для справжнього вчителя важлива єдність між особистісним і професійним.
12. Сформулюйте основні завдання педагогічної деонтології.
13. Розкрийте зв'язок педагогічної деонтології з іншими науками.
14. Доведіть необхідність свободи вибору дій учителем при виконанні різноманітних професійних завдань.
15. Визначте привабливі і непривабливі сторони вчительської професії.
16. Дайте характеристику шести етапів морального розвитку людини (за Л.Колбергом).
17. Охарактеризуйте мораль як суспільне явище.
18. Визначте специфічні особливості професійної етики педагога.
19. Розкрийте актуальні проблеми педагогічної етики.
20. Охарактеризуйте основні принципи педагогічної етики.
21. Обґрунтуйте необхідність розробки етичних норм педагогічної професії.
22. Доведіть, що етика є основним інструментом впливу вихователя на вихованця.
23. Дайте визначення поняття «моральна цінність».
24. Охарактеризуйте моральні категорії педагогічної етики, їх класифікацію.
25. Розкрийте основні функції педагогічної етики.
26. Розкрийте роль і місце педагогічної етики у формуванні стилів педагогічного спілкування.
27. Розкрийте сутність поняття «професійна норма».
28. Охарактеризуйте основні стилі професійної поведінки педагога.
29. Обґрунтуйте, чому іноді професійно-етичні норми поведінки вчителя називають стандартами педагогічної професії.
30. Охарактеризуйте особливості реалізації основної функції моральної норми – регулятивної.
31. Назвіть загальні і специфічні риси понять «моральна норма» і «принцип».
32. Окресліть зміст моральної відповідальності вчителя.
33. Дайте характеристику основної моральної норми вчителя - «любов до дітей». Що означає любити дитину?
34. Розкрийте сутність і особливості норм-заборон, норм-рамок, норм-зразків.

35. Визначте основні підходи щодо розробки кодексів професійно-педагогічної поведінки вчителя.
36. Доведіть, що нормативно-правові документи, які регламентують функціонування сфери освіти, є підґрунтям для розробки норм педагогічної етики вчителя у різних сферах його професійної діяльності.
37. Наведіть кілька прикладів неетичної поведінки вчителя. Проаналізуйте її з погляду порушення норм педагогічної етики.
38. Вкажіть основні причини конфліктів, що виникають в освітньому закладі, хто їх учасники, та типові наслідки цих конфліктів.
39. Поясніть специфіку взаємозв'язку моральної і правової відповідальності у педагогічному середовищі.
40. Вкажіть, за які порушення норм педагогічної етики вчитель несе юридичну відповідальність.
41. Дайте визначення поняття «стиль педагогічного спілкування». Поясніть, яким чином він відображає рівень сформованості педагогічної етики вчителя.
42. Зазначте основні етичні норми, що регулюють систему взаємодії «учитель - учень».
43. Охарактеризуйте основні етичні норми, що регулюють стосунки вчителя з батьками дітей.
44. Визначте основні причини конфліктів між учителями в педагогічному колективі. Дотримання яких норм педагогічної етики дає можливість уникнути їх.
45. Дайте визначення поняття «педагогічні стереотипи». Охарактеризуйте їх вплив на професійну поведінку вчителя.
46. Сформулюйте моральні вимоги, які регулюють відносини між учителем і учительським колективом.
47. Дайте визначення поняття «педагогічна ситуація». Охарактеризуйте види педагогічних ситуацій.
48. Назвіть різні варіанти створення вчителем початкової школи «ситуацій успіху» для дітей молодшого шкільного віку.
49. Доведіть педагогічну доцільність творчого підходу вчителя до подолання конфлікту.
50. Дайте загальну характеристику прийомів педагогічного впливу.
51. Визначте поняття «прийом індивідуальної педагогічної взаємодії».
52. Охарактеризуйте основні етичні принципи використання вчителем прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії.
53. Визначте роль емоційно-вольового регулювання вчителем своїх професійних дій.
54. Визначте фактори, які стимулюють процес професійного самовиховання вчителя.

13. Рекомендована література

Основна

1. Малахов В.А. Етика: курс лекцій: навч. посіб. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 2001. – 384 с. (бібліотека Інституту).

2. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога: навч. посіб. / Л.Л.Хоружа. – К.: Академвидав, 2012. – 208 с. (бібліотека Інституту)
3. Хоружа Л.Л. Педагогічна деонтологія: навч. – метод. посіб. /Л.Л.Хоружа. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2008. – 96 с. (бібліотека Інституту).
4. Хрестоматія з української класичної педагогіки: К.Ушинський, С. Русова, А. Макаренко, Г. Ващенко, В. Сухомлинський: навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. / Уклад. В.П. Кравець, О.І. Лишко. – К.: Грамота, 2008. – 768 с.

Додаткова:

5. Людські цінності і толерантність у сучасному світі: міжконтинентальний діалог інтелектуалів: матер. Міжнарод. наук.-практ. конфер. (16 листоп., м. Київ) / М-во освіти і науки, молоді і спорту України, Київ. Ун-т ім. Б.Грінченка [та ін.]; за заг. Ред.. В.О.Огнев'юка; [редкол. В.О. Огнев'юк, Л.Л.Хоружа, С.О.Сисоєва, Н.М.Вінникова]. – К.: Київ. Ун-т ім. Б.Грінченка, 2011. – 280 с.
6. Хоружа Л.Л. Кмітливість і дотепність як прояви етичної поведінки молодших школярів / Л.Л.Хоружа // Початкова школа. - 2008.- №1.- С.59-62.
7. Хоружа Л.Л. Педагогічна етика вчителя та розвиток мислення молодших школярів / Л.Л.Хоружа // Початкова школа. - 2008.- №7. - С.23-24.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна деонтологія»

Разом: 72год., із них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – інд., 36 год. – самостійна робота; модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль І			Змістовий модуль ІІ		
Назва модуля	Педагогічна деонтологія як наука про норми професійної діяльності вчителя. Теоретико-філософські засади педагогічної деонтології			Педагогічна етика як детермінанта соціально-психологічного розвитку суб'єктів навчально-виховного процесу		
Кількість балів за модуль	77 балів			87 балів		
Теми лекцій 16 год. (8 балів)	Педагогічна деонтологія як наука про професійну поведінку	Педагогічна етика як сукупність моральних норм	Характеристика професійних моральних норм діяльності	Особливості професійної етики вчителя у різних сферах його суб'єктно-суб'єктних взаємин (з урахуванням профілю спеціалізації педагогічної діяльності вчителя)	Особливості етичної поведінки вчителя різних педагогічних ситуаціях (1 бал)	Технологія індивідуального впливу вчителя на учнів згідно з нормами педагогічної етики (1 бал)
Теми семінарських занять 12 год (66 балів)	Ретроспективний огляд ідей педагогічної етики у працях вчителів	Професійна етика вчителя як змістова основа педагогічної поведінки	Етичні норми професійної поведінки	Роль педагогічної етики вчителя у реалізації	Особливості етичної поведінки вчителя в різних сферах його суб'єктно-суб'єктних взаємин	Педагогічна етика та технологія використання прийомів індивідуальної педагогічної взаємодії
Самостійна робота (40 балів)	Табл.6.1. (15 балів)			Табл.6.1. (25 балів)		
ІНДЗ (30 балів)	30 балів					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсумковий контроль	ПМК					
K=194:100=1,94						

